

04/07/2022

(i) Printed Pages : 4

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

8	0	3	2
---	---	---	---

Exam. Code :

1	1	0	2
---	---	---	---

**B.Ed. (Gen.) 2nd Semester
(2042)**

**SCHOOL MANAGEMENT (In all Mediums)
(Same for USOL Candidates of 2nd Semester)**

Paper : F-2.5

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 40

Note :— Attempt FIVE questions in all, including Question No. I which is compulsory and selecting ONE question from each Unit.

- I. Write short notes on the following :
 - (a) Advantages of Institutional Planning.
 - (b) Biometric attendance system.
 - (c) Concept of school time table.
 - (d) What do you understand by positive discipline ?

4×2=8

UNIT—I

- II. Discuss the principles of school organization in detail. 8
- III. Explain the importance of School Plant. How can we maintain different school components ? 8

UNIT—II

- IV. Explain the principles of time tables construction. 8
- V. Highlight the causes of indiscipline and its remedial measures. 8

UNIT—III

VI. Discuss the meaning of supervisions. Describe various types of supervision. 8

VII. How leadership qualities can be developed among students? 8

UNIT—IV

VIII. Discuss the challenges regarding biometric attendance system in India. 8

IX. Highlight the principles of total quality management. 8

(हिन्दी माध्यम)

नोट :— सभी में से पाँच प्रश्न करें, साथ ही प्रश्न नं. I अनिवार्य है और प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न का चयन करें।

I. निम्नलिखित पर संक्षिप्त नोट लिखिए :

(क) संस्थागत योजना के लाभ।

(ख) बायोमेट्रिक उपस्थिति प्रणाली।

(ग) स्कूल टाइम टेबल की आवश्यकता।

(घ) सकारात्मक अनुशासन से आप क्या समझते हैं? $4 \times 2 = 8$

यूनिट-I

II. विद्यालय संगठन के सिद्धांतों की विस्तार से चर्चा कीजिए। 8

III. स्कूल प्लॉट के महत्व की व्याख्या करें। हम स्कूल के विभिन्न घटकों को कैसे बनाए रख सकते हैं? 8

यूनिट-II

IV. टाइम टेबल निर्माण के सिद्धांतों की व्याख्या करें। 8

V. अनुशासनहीनता के कारणों और उसके साधक-उपायों पर प्रकाश डालिए। 8

यूनिट-III

VI. परीक्षाओं के अर्थ पर चर्चा करें। परीक्षक के विभिन्न प्रकारों का वर्णन कीजिए। 8

VII. छात्रों में नेतृत्व के गुणों का विकास कैसे किया जा सकता है? 8

यूनिट-IV

VIII. भारत में बायोमेट्रिक उपस्थिति प्रणाली के संबंध में दुर्नैतिकों पर चर्चा करें। 8

IX. सकल गुणवत्ता प्रबंधन के सिद्धांतों पर प्रकाश डालिए। 8

(पंजाबी अनुवाद)

नोट :— सारियाँ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ, ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. I ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ।

I. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਉੱਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :

(ੳ) ਸੰਸਥਾਗਤ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਫਾਇਦੇ।

(ਅ) ਬਾਇਓਮੈਟ੍ਰਿਕ ਹਾਜ਼ਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ।

(ੲ) ਸਕੂਲ ਟਾਈਮ ਟੇਬਲ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ।

(ੳ) ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ? $4 \times 2 = 8$

ਯੂਨਿਟ-I

II. ਸਕੂਲ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 8

III. ਸਕੂਲ ਪਲਾਟ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਅਸੀਂ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ? 8

ਯੂਨਿਟ-II

IV. ਟਾਈਮ ਟੇਬਲ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 8

V. ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਹੀਣਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਾਧਕ ਉਪਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰੋ। 8

ਯੂਨਿਟ-III

- VI. ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 8
- VII. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ? 8

ਯੂਨਿਟ-IV

- VIII. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਖਾਣਿਓਮੀਟਿਕ ਹਾਜ਼ਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸੰਬੰਧੀ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 8
- IX. ਕੁੱਲ ਗੁਣਵੱਤਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰੋ। 8